

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Інженерно – педагогічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан Інженерно-педагогічного
факультету

Д. Е. Кільдеров

« 30 » серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
СТАНДАРТИЗАЦІЯ, МЕТРОЛОГІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ

(назва навчальної дисципліни)

освітнього ступеня **бакалавр**

(назва освітнього рівня)

галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **015 Професійна освіта**

(код і назва спеціальності)

спеціалізації **015.16 Сфера обслуговування**

освітньої програми **Професійна освіта. Готельно-ресторанна справа**

Шифр за навчальним планом **ПП 2.01**

Київ 2021

Розробник програми:

Нижник Олександр Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці Інженерно – педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці Інженерно-педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова від 30.08.2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

Шевченко В.В.

І. Пояснювальна записка

Опис дисципліни

Шифр дисципліни ПН05

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів - 3		Методи навчання аналітично-прогностичні. Лабораторні (практичні) дослідження, - розв'язання ситуаційних задач, - пошуково-дослідні роботи в Інтернеті
Спеціальність 015 Професійна освіта Спеціалізація 015.16 Сфера обслуговування Освітня програма Професійна освіта. Готельно-ресторанна справа	Загальна кількість годин 90-		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень бакалавр	Лекції:		
	<i>16</i>		
	Семінарські (практичні) заняття:		
Нормативна/вибіркова нормативна	Лабораторні заняття:		
	<i>18</i>		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2020	Індивідуальна робота:		
	Самостійна робота:		
Семестр 2			
Тижневе навантаження (2 год.) - аудиторне: - самостійна робота	<i>56</i>		Форма підсумкового контролю залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська	<i>1:1.8</i>		

Програма нормативної навчальної дисципліни «Стандартизація, метрологія та сертифікація» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 015 Професійна освіта.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Стандартизація, метрологія та сертифікація»: стандартизація, методи управління якістю, сертифікація продукції виробництва.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна фізика (за професійним спрямуванням), вища математика, основи виробництва, основи метрології.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісної системи знань із стандартизації, сертифікації та метрології, набуття навичок з використання досягнень сучасної стандартизації та сертифікації у процесі вирішення виробничих завдань для одержання високого рівня якості товарів та послуг.

Вивчення дисципліни дозволить засвоїти принципи дії, проектування та експлуатації різноманітних інформаційно-вимірювальних приладів в тих областях знань, в яких спеціалізуються майбутні фахівці, що сприятиме виконанню ними професійних обов'язків на належному науково-технічному рівні.

Основне завдання дисципліни «Стандартизація, метрологія та сертифікація» полягає у формуванні у майбутніх фахівців знань основ і принципів сертифікації, стандартизації і управління якістю продукції, які дадуть можливість виконанню ними професійних обов'язків на належному науково-технічному рівні.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми «Стандартизація, метрологія та сертифікація»:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – принципи побудови стандартів, що регламентують якість виготовлення продукції та основ метрології; – форм і методів контролю якості продукції; – правових основ сертифікації на основі державних та міжнародних стандартів. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтуватися в основних поняттях сфер стандартизації, метрології, сертифікації та управління якістю; – вибрати вірний метод вимірювання для здійснення контролю якості виробу; – встановити відповідність виробу 	<p>ФК8. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів та внутрішніх нормативних документів.</p> <p>ФК12. Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.</p>

	вимогам заявленого сертифікату; – користуватися таблицями стандартів та засобами вимірювань.	
--	---	--

II. Примірний тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС 90 годин.

Примірний план вивчення дисципліни	Кількість годин					
	Всього годин	Аудиторні години				Самостійна робота
		Всього аудиторних	Лекції	Лабораторні роботи	Консультації	
1	2	3	4	5	6	7
Всього годин:	90	34	16	18	–	56

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

№ з/п	Назва модулів, тем та їх зміст
	Модуль I. Стандартизація: основні поняття та визначення, методи.
1	Тема 1. Державний характер метрологічної діяльності стандартизації. Зміст теми: Терміни і визначення. Об'єкти і завдання стандартизації. Методи і форми стандартизації. Нормативні документи з стандартизації. Види стандартів.
2	Тема 2. Теоретичні та методичні основи стандартизації. Зміст теми: ІСО. Регіональна стандартизація в рамках ради економічної взаємодопомоги.

3	<p>Тема 3. Державна система стандартизації.</p> <p>Зміст теми: Стандартизація параметричних і типорозмірних рядів машин. Уніфікація. Агрегування. Економічна ефективність стандартизації. Методи розрахунку точності експлуатаційних показників виробів і взаємозамінність їх елементів за механічними й електричними параметрами.</p>
	<p>Модуль II. Сертифікація: основні поняття та визначення. Основи метрології та технічні вимірювання.</p>
1	<p>Тема 1. Основи теорії вимірювань. Метрологічне забезпечення виробництва.</p> <p>Зміст теми: Функції, класифікація, будова та область застосування засобів вимірювання. Класи точності засобів вимірювання. Автоматичні засоби контролю. Вибір форм контролю і вимірювальних засобів. Метрологія. Єдність, точність вимірювання. Державна метрологічна служба та її діяльність. Метрологічний нагляд. Фізичні величини, одиниці фізичних величин, системи одиниць фізичних величин. Основні, додаткові і довільні одиниці системи СІ. Міри довжин і кутові міри. Основні поняття теорії похибок.</p>
2	<p>Тема 2. Кваліметрія. Вимірювання якості.</p> <p>Зміст теми: Зміст поняття «якість продукції». Етапи розвитку управління якістю. Властивості і показники якості продукції. Методи оцінки та управління якістю. Атестація якості промислової продукції. Статистичні методи оцінки похибки виготовлення і вимірювання. Обробка результатів вимірювання. Статистичні методи контролю й управління якістю продукції.</p>
3	<p>Тема 3. Державна система сертифікації України.</p> <p>Зміст теми: Законодавча, організаційна база сертифікації, порядок і правила. Схеми сертифікації. Сертифікація систем якості. Державний контроль і нагляд за дотриманням вимог, стандартів, правил і норм. Відповідальність за порушення вимог нормативних документів.</p>

Міжнародні стандарти і вказівки в галузі сертифікації. Вимоги до стандартів, що застосовуються при сертифікації. Загальні правила міжнародних систем сертифікації продукції. Міжнародні стандарти серії EN 45000, ISO 9000. Європейські організації з сертифікації. Петля (спіраль) якості. Національні стандарти і правила в галузі сертифікації. Закони України: «Про захист прав споживачів», «Про забезпечення єдності вимірювань», «Про технічне регулювання.

Організація та порядок проведення дослідження. Сертифікація продукції і послуг. Системи сертифікації, їх типова організаційна структура. Українська система сертифікації (УКС). Сертифікація систем якості і виробництв. Принципи і загальні правила організації робіт по сертифікації систем якості в Україні. Регістр систем якості, його структура. Аудит – перевірка якості.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Форми і методи поточного контролю: перевірка опорних конспектів лекцій і звітів лабораторних робіт.

Форми і методи підсумкового контролю: тестування за кожен модуль, перевірка словника технічних термінів.

Використовується модульно-рейтингова система оцінки знань. Бесіда, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, відеофільмів, випереджальні завдання, «Мозковий штурм»

Модульний контроль являє собою набір тестових завдань, оцінювання яких здійснюється за критеріями: визначення правильної відповіді на поставлені питання тесту; виконання практичного завдання, вміння студента використовувати теоретичні знання на практиці.

Контроль під час аудиторних занять проводиться систематично з метою з'ясування рівня розуміння, засвоєння та оволодіння навчальним матеріалом студентами.

Основними формами проведення даного виду контролю є виконання та

захист лабораторних робіт.

Захист лабораторних робіт валяє собою усну відповідь на запитання викладача в межах теми лабораторної роботи. При оцінці усної відповіді враховуються: знання теоретичного матеріалу з відповідної теми; цілісність та повнота відповіді на поставлені запитання; оперування науковими означеннями та поняттями; термінологічна та технічна грамотність відповіді; логічність та лаконічність викладу матеріалу; уміння довести свою думку; уміння супроводжувати відповідь графічними засобами.

Контроль самостійної роботи студентів спрямований на виявлення рівня розвитку пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів, самостійності, відповідальності та організованості; рівня сформованості самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації; рівня опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Самостійна робота студента оцінюється за критеріями:

- вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках; працювати з науковими джерелами;
- підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань;
- уміння самостійно обирати способи та засоби виконання роботи;
- здатність самостійно приймати раціональні рішення і нести за них відповідальність;
- здатність здійснювати ефективний самоконтроль і саморегулювання в навчальній діяльності.

Для визначення рівня оволодіння студентами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень, що має на меті підвищення відповідальності за якість навчання та формування вмінь аналізувати й контролювати особисту діяльність, рекомендується застосовувати наступні критерії.

Творчий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом,

успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, при виконанні самостійної роботи.

Високий рівень. Студент володіє навчальним матеріалом в межах програми навчальної дисциплін на творчому рівні, проте у відповідях допускає неточності.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання Залік.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ECTS.

Переведення 100-балової шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу ECTS.

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C	задовільно	
64 – 73	D		
60 – 63	E	незадовільно	не зараховано
35 – 59	FX		
1- 34	F		

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. ДСТУ 2681-94 Метрологія. Терміни та визначення: Державна система забезпечення єдності вимірювань.– К.: Держстандарт України, 1994.– 68 с.
2. Калита П.А. Системы качества и международные стандарты ИСО серии 9000/ П.А. Калита.– К.: Украинская ассоциация качества, 1996.– 181 с.
3. Кириченко Л.С. Сертифікація та якість продукції в сучасних умовах господарювання: навчальний посібник/ Л.С. Кириченко, Н.М. Чернухіна.– Львів; К., 1995.– 164 с.
4. Нижник В.Г. Вимірювання фізичних величин та обчислення похибок/ В.Г. Нижник.– К: Рад. школа, 1979.– 104 с.
5. Нижник В.Г. Вимірювання фізичних величин: Навч. наоч. посібник/ В.Г. Нижник, О.Г. Нижник.– К.: Рад. школа, 1987.– 40 табл. з метод. рекомендаціями.
6. Нижник О.В. Лабораторні роботи з основ метрології: Навчально–методичний посібник для студентів спеціальності "6.010103 Технологічна освіта" / О.В. Нижник.– К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012.– 68 с.
7. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 336 с. Режим доступа: http://biopro.ucoz.ua/_ld/0/19____.pdf.
8. Стандартизація і сертифікація продукції та послуг : навч. посіб. / Н. А. Медведєва, О. В. Радько, О. Д. Близнюк, М. М. Регульський. — К. : НАУ, 2013.—400с.Режим доступа: <https://drive.google.com/file/d/1HAmYpafsNigVqfPQNIFelTiavVPb0bti/view>.
9. Тарасова В.В., Малиновський А.С., Рибак М.Ф. Т 19 Метрологія, стандартизація і сертифікація. Підручник /За заг. ред. В.В.Тарасової. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 264 с.- Режим доступа: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Tarasova.pdf?id=cf16947b-5c04-42ae-b29f-c3ac6ad40f3e>.

- 10.Цюцюра С.В. Метрологія, основи вимірювань, стандартизація та сертифікація: Навч. посіб. / С.В. Цюцюра, В.Д. Цююра.– 3-є вид.– К.: Знання, 2006.– 242 с.
- 11.Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації: підручник/ М.І. Шаповал.– К.: Європ. ун-т фінансів, інформ. систем менеджм. і бізнесу, 200.– 174 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>
2. Бібліотека технічної літератури <http://lib.toxy.cv.ua>
3. Центральна державна науково-технічна бібліотека України
<http://www.cgntb.hl.ua>
4. Електронна бібліотека Наука і техніка <http://www.nit.kiev.ua>
5. Електронна наукова бібліотека Воєводіна <http://enbv.narod.ru>
6. Наукова бібліотека «Києво-Могилянська академія»
<http://www.library.ukma.kiev.ua>
7. Національна парламентська бібліотека України <http://nplu.kiev.ua>
8. Електронна бібліотека України <http://www.lib.com.ua/index.html>

VII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.